

Šľachtiteľský program oviec plemena bluefaced leicester

Úvod šľachtiteľského programu:

Tento šľachtiteľský program je vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootecnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošípaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení Nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“).

Šľachtenie plemena bluefaced leicester vychádza zo Zákona č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“) a Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz. Napĺňanie šľachtiteľského programu sa vykonáva v súlade so Zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 18/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat, Rozhodnutím Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutím Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutím Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutím Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajíčok a embryí na plemenárske účely, Rozhodnutím Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootecnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Napĺňanie tohto šľachtiteľského programu sa musí vykonávať v súlade so štatútom plemenných kníh pre ovce chované na Slovensku. Tento šľachtiteľský program vychádza aj z dlhodobými zásadami v predchádzajúcich štatútoch plemennej knihy pri šľachtení daného plemena na území Slovenskej republiky.

Napĺňanie a dodržiavanie tohto šľachtiteľského programu zaisťuje Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo, ako chovateľská organizácia nesúca šľachtiteľský program podľa Nariadenia EPaR č. 2016/1012 a ako uznaná chovateľská organizácia podľa zákona č. 194/1998 o šľachtení a plemenitbe poverená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vedením plemennej knihy.

Šľachtiteľský program je sústava šľachtiteľských opatrení vedúcich k zmeneniu tých vlastností a znakov hospodárskych zvierat, ktoré rozhodujú o plnení cieľa chovu. Pri zachovaní zdravia a ekonomiky chovu. Na naplnenie šľachtiteľského programu sa stanovuje chovný cieľ.

Cieľom tohto šľachtiteľského programu je zvyšovanie genetickej hodnoty a úžitkovosti jedincov daného plemena na území Slovenskej republiky tak, aby mal nadväzovať na šľachtiteľské programy a chovné ciele v krajine pôvodu plemena a v ostatných krajinách Európskej únie. Tento šľachtiteľský program sa vzťahuje na územie Slovenskej republiky.

Charakteristika plemena

Bluefaced leicester je materské plemeno, veľkého telesného rámca a mäsového úžitkového typu, s dlhou pololistrovou jemnou vlnou. Plemeno vzniklo v 18. storočí v Spojenom kráľovstve. Vyšľachtené bolo Robertom Bakewellom pod názvom dishley leicester a to výberom jedincov plemena border leicester, ktoré sa vyznačovali jemnejšou vlnou a modrou farbou pokožky v kombinácii s bielou srstou na hlave a na končatinách. V krajine pôvodu sa využíva v úžitkovom krížení s horskými plemenami, pričom sa takéto krížence označujú ako „mule“.

Exteriér plemena

Ovce plemena bluefaced leicester sú veľkého telového rámca. Živá hmotnosť dospelých baranov je od 100 do 120 kg, živá hmotnosť dospelých bahníc je od 80 do 90 kg. Výška v kohútiku dospelých baranov je 90 cm, dospelých bahníc je 85 cm.

Hlava je výrazne oblúkonosá a nesená vysoko. Papuľa by mala byť široká. Spodné rezáky by sa mali dotýkať horného ďasna. Podhryz alebo predhryz sú neprijateľné. Líca sú hlboké, čeľusť dostatočne široká. Svetlozlaté až hnedé oči by mali byť živé, mandľového tvaru a nasadené vysoko na hlave. Stredne hrubé a primerane dlhé ušnice sú vzpriamené v tvare písmena V. Obe pohlavia sú bezrohé.

Krk je dlhý a vysoko nasadený. Chrbát je dlhý a silný, dobre osvalený a s primeranou hrúbkou podkožného tuku. Napriek dĺžke by sa nemal prehýbať a jeho horná línia by mala plynulo prechádzať od krku až ku zadku. Hrudník by nemal byť úzky, ale dostatočne hlboký a široký. Rebrá by mali byť hlboké, široké a dobre klenuté. Ramená by mali byť široké a dobre zaoblené. Bedrá sú dlhé a široké. Stehná by mali byť hlboké a dobre osvalené. Zadok je široký, stredne dlhý. Končatiny sú stredne dlhé, s dobrým postavením, nie veľmi lymfatické ani príliš suché.

Vemeno bahníc je neovlnené, dobre upevnené s dvoma ceckami, pacecky nie sú prípustné. Oba semenníky musia byť zostúpené, dobre vyvinuté a bez defektov a nemali by byť zavesené príliš nízko. Miešok je neovlnený.

Pokožka tmavomodrej farby môže presvitať cez jemnú bielu srst. Na lícach, ušniciach a krku sú prípustné drobné čierne škvrny. Mulec je tmavo pigmentovaný. Končatiny sú neovlnené, s bielou srstou alebo s prípustnými tmavými škvrnami. Červeno-hnedé škvrny nie sú prípustné. Paznechty sú čierne.

Vlna je jemná, hustá, pololesklá, pololistrového charakteru a zložená len z vlnovlasov s hrúbkou od 24 do 28 μm , sortimentu A až B. Ročne dorastá do dĺžky 7 až 15 cm. Hmotnosť rúna je od 1 kg až do 2,5 kg. Hlava je neovlnená, vlna rastie až v oblasti hrdla a šije. Brucho je neovlnené.

Ovlnenie končatín nesmie presahovať zápästný a päťový kĺb. Vlna je biela. Pigmentované vlasy v rúne sú nežiadúce.

Úžitkové vlastnosti

Plemeno bluefaced leicester je považované za jedno z najplodnejších britských plemien. Ovce sú rané dosahujú plodnosť 200 až 250 %. Ovce sú mäsového úžitkového typu. Jatočné telá dosahujú vynikajúcu kvalitu. Vďaka dlhým a priestranným bedrám sú bahnice tohto plemena vhodné pre úžitkové kríženie s ťažkými terminálnymi mäsovými baranmi. Pôrodná hmotnosť jahniat je 2,5 kg.

Postup šľachtienia plemena

Šľachtiteľský program v chove mäsových plemien na Slovensku a tak isto aj v chove plemena bluefaced leicester je zameraný na zlepšenie ukazovateľov úžitkovosti. Základnou formou šľachtienia je čistokrvná plemenitba so zámerom zlepšiť produkciu mäsa. Šľachtenie je založené na výbere najlepších jedincov do pozície rodičov ďalšej generácie. Základom šľachtiteľskej práce pre správne vytypovanie najlepších zvierat bude aj naďalej kontrola úžitkovosti KÚOaK. Kontrola úžitkovosti bude sledovať hlavne informácie o plodnosti bahníc, intenzite rastu a osvalení. Do sledovania môžu byť zaradené aj niektoré objektívne ukazovatele zmäsilsti (plocha MLT, hrúbka podkožného tuku). Získané dáta sa okrem selekcie zvierat môžu používať aj na odhad plemenných hodnôt úžitkových parametrov vhodnými štatistickými metódami podľa metodiky schválenej Šľachtiteľskou radou. V chovoch sa môže využívať aj genomické hodnotenie plemenných zvierat. Uplatňovanie konkrétnych metód selekcie v rámci šľachtienia jednotlivých plemien oviec a kôz určí Šľachtiteľská rada oviec a kôz svojim uznesením.

Kontrolu úžitkovosti oviec a kôz vykonáva Zväz chovateľov oviec a kôz na základe nariadenia EPaR 2016/1012 a poverenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, alebo ním poverená tretia strana. Výkon KÚOaK sa riadi metodikou schválenou orgánmi ZCHOK na to oprávnenými.

Keďže sa jedná o málo početnú populáciu, ktorá sa na Slovensku chová len krátke časové obdobie je potrebné rátať s nákupom plemenníkov zo špičkových chovov v EÚ.

Plemenná kniha oviec sa riadi osobitným štatútom vypracovaným v súlade s platnou legislatívou a schválením orgánmi ZCHOK na to oprávnenými .

Geografické vymedzenie

Tento šľachtiteľský program je uplatňovaný výhradne na území Slovenskej republiky.

Plemenný štandard a chovný cieľ plemena oviec bluefaced leicester chovaného v SR

Ukazovateľ		bluefaced leicester
Základná charakteristika	<i>Plemenný štandard</i>	<ul style="list-style-type: none"> • veľký rámec tela • rané plemeno s vysokou plodnosťou • výrazne oblúkonosá hlava s dlhými vzpriamenými ušnicami • pokožka modrej farby • jemnovlnové plemeno s bielym pololistrovým rúnom • ovce aj barany sú bezrohé
Úžitkové zameranie	<i>Plemenný štandard</i>	materské mäsové plemeno
	Chovný cieľ	materské mäsové plemeno
Hmotnosť bahníc	<i>Plemenný štandard</i>	80 – 85 kg
	Chovný cieľ	80 – 90 kg
Hmotnosť plemenných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	100 – 110 kg
	Chovný cieľ	100 – 120 kg
*Hmotnosť jariek	<i>Plemenný štandard</i>	50 kg
**Hmotnosť aukčných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	70 kg
	Chovný cieľ	80 kg
PDP jahniat do odstavu – jahničky	<i>Plemenný štandard</i>	0,270 kg
	Chovný cieľ	0,320 kg
PDP jahniat do odstavu –baránky	<i>Plemenný štandard</i>	0,300 kg
	Chovný cieľ	0,350 kg
Jemnosť vlny	<i>Plemenný štandard</i>	24 - 28 μ m, sortimentu A až B
Plodnosť na obahnenú ovcu	<i>Plemenný štandard</i>	200 %
	Chovný cieľ	250 %

**hmotnosť jahničiek do 1 roka musí byť minimálne 2/3 živej hmotnosti bahníc **uvádzaná hmotnosť sa týka baranov vo veku nad 1 rok, do 1 roku musí mať baran minimálne 2/3 živej hmotnosti aukčného barana*